

«Ελευσίνα - Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2021»

*Η Αγέλαστος Πέτρα και οι δέσμοι
των πολιτιστικών μνημονίων*

Γράφει ο ΜΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ*

Μετά την Αθήνα (1985), Θεσσαλονίκη (1997), και Πάτρα (2006), η ΕΛΕΥΣΙΝΑ, για το 2021, γίνεται η τέταρτη κατά σειρά ελληνική πόλη η οποία ανακηρύσσεται «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης». Φαινομενικά το θέμα ηχεί ανώδυνο και ίσως μάλιστα για αρκετούς να έχει και ευχάριστες διαστάσεις, ή έστω ουδέτερες. Κανένας θεσμός, ωστόσο, εκπορευόμενος και στηριζόμενος από την ΕΕ και τη γραφειοκρατία των Βρυξελλών δεν μπορεί να θεωρείται αθώος. Πολιτικές και προσωπικές φιλοδοξίες, οικονομικά και επιχειρηματικά συμφέροντα διαπλέκονται και υπό τη σκέπη πολιτιστικού επικαλύμματος, λειτουργούν ως ένας ισχυρός διαβρωτικός μηχανισμός, ο οποίος με όπλα τούς παραμορφωτικούς φακούς της προπαγάνδας και της ιδεολογικής σύγχυσης προσβάλλει και κατατρώει λαίμαργα τις σάρκες μιας κοινωνίας σε κρίση και αποσύνθεση. Το γεγονός το οποίο προκαλεί την πλέον αλγεινή εντύπωση είναι η απόπειρα να εμφανιστεί ως μια «εκδίκηση της εργατικής τάξης» και ως «υπέρβαση των δυνατοτήτων» μιας εργατούπολης η οποία συνταυτίζεται με την ευρωπαϊκή πολιτιστική πρωτεύουσα. Η αλήθεια εί-

ναι πως αυτή η οπτική έμπαινε σχεδόν εξαρχής στον φάκελο υποψηφιότητας της Ελευσίνας. Είναι δε χαρακτηριστικά όχι μόνο τα διθυραμβικά σχόλια και οι πανηγυρισμοί του συνόλου του φιλοκυβερνητικού τύπου την ημέρα ανάδειξης της Ελευσίνας σε πολιτιστική πρωτεύουσα, αλλά και οι επίσημες δηλώσεις. Η περιφερειάρχης Αττικής, Ρ. Δούρου δήλωσε: «Η επιλογή της πόλης της Δήμτρας και της Περσεφόνης, της εργατούπολης, του πάλαι ποτέ ανθηρού βιομηχανικού κέντρου, που σήμερα δοκιμάζεται σκληρά από την οικονομική κρίση και την υψηλή ανεργία, εκθέμπει ένα ελπιδοφόρο μήνυμα. Το μήνυμα του πολιτισμού ως αντίδοτο στην εσωστρέφεια και παράγοντα υπέρβασης της σημερινής κρίσης με όρους κοινωνικής συνοχής και σταθερότητας» (δήλωση Ρ. Δούρου, 11/11/2016).

Σε ανάλογο μήκος κύματος ήταν και οι δηλώσεις της υπουργού Πολιτισμού, αλλά και του δημάρχου της πόλης. Η Λυδία Κονιόρδου επισήμανε: «Η Ελευσίνα, μια πόλη που θεωρούνταν υποβαθμισμένη επί δεκαετίες, έκανε την υπέρβαση», ενώ ο δήμαρχος της Ελευσίνας Γιώργος Τσουκαλάς, αφού ευχαρίστησε όλους τους πολίτες για την υποστήριξη και τη συμμετοχή τους, δήλωσε: «Θα αλλάξουμε την πόλη μας με εμβρουλ-

κό τον πολιτισμό», ενώ υπογράμμισε ότι τώρα αρχίζει ο αγώνας για την υλοποίηση της «μετάβασης στην Ευρηορία» (Αυγή 12/11/2016). Παράλληλα, λίγες ημέρες αργότερα η καλλιτεχνική διευθύντρια της πολιτιστικής πρωτεύουσας, Κέλλυ Διαπούλη, «ενημέρωσε τους παρευρισκόμενους για το πώς η Ελευσίνα με τον νέο της ρόλο μπορεί να συμβάλει στον ευρωπαϊκό διαπολιτισμικό διάλογο. Η δημιουργία δομών μέσα στην πόλη, οι τρόποι οργάνωσης και υλοποίησης των προγραμμάτων, όπως και η διάχυση του πνεύματος της πολιτιστικής πρωτεύουσας στην τοπική κοινωνία, αποτελούν τους πρώτους στόχους. «Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα συνδέεται άμεσα με την κρίση και τις συνέπειές της. Μέριμνα για το περιβάλλον, την εργασία, την πολιτιστική διαχείριση, υπό τον γενικό τίτλο: “Μετάβαση στην Ευρηορία”. Το πρόθεμα “ευ”, είναι εκείνο που δίνει το σύνθημα για τις δράσεις της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας» (Στο Κόκκινο, 28/11/2016). Η αλήθεια είναι πως, σε αντίθεση με την περιρρέουσα ατμόσφαιρα και τη φιλολογία που υιοθέτησαν τα φιλικά προς τον ΣΥΡΙΖΑ μέσα όσον αφορά την περιβόητη «εκδίκηση της εργατιάς», οι δηλώσεις των πολιτικών παραγόντων είναι πιο συγκρατημένες. Το ζήτημα της διπλής γλώσσας, ωστόσο, και της περιβόητης πρακτικής «άλλα λέμε έξω, άλλα λέμε μέσα» είναι πανταχού παρόν. Πέρα, ωστόσο, και από αυτό το γεγονός, το πρόβλημα εντοπίζεται στην ουσία των μεγάλων προβλημάτων της εργατικής τάξης η οποία λεηλατείται και από τη δήθεν «αριστερή κυβέρνηση» η οποία θα έσκιζε τα μνημόνια και θα επαναδιαπραγματευόταν τις δανειακές συμβάσεις. Προσώρας τόσο η κυβέρνηση όσο και η Περιφέρεια, αλλά και ο φιλικά προσκείμενος στην κυβέρνηση δήμαρχος, υπογράφουν μνημόνια με ρήτρα... πολιτισμού δεσμεύοντας πόρους για λειτουργικές δαπάνες και κτιριακές εγκαταστάσεις οι οποίες μπορεί να υπερβούν και τα 135 εκατομμύρια σε βάθος δεκαετίας για να παρουσιάσουν τη ...φολκλορική αντίληψη της βιομηχανικής εργατικής

τάξης. Διότι περί αυτού ακριβώς πρόκειται. Τα φτηνά και ανόητα ευφυολογήματα και λογοπαίγνια με τα αρχικά της ΕΕ αναδεικνύουν σε όλο του το μεγαλείο τον διπλό κίνδυνο. Σε μια μεταβιομηχανική και αποσυντεθειμένη περιοχή η υπόσταση και η πραγματική δραστηριότητα και ιστορία της εργατικής τάξης μετατρέπεται σε ένα κιτ φολκλορικό συνονθύλευμα ανακατεμένο με κουφάρια βιομηχανικών εγκαταστάσεων, που σαπίζουν εντός των ορίων του Δήμου Ελευσίνας. Όλα αυτά μαζί εκ νέου αναμειγνύονται με το φολκλορισμό ενός νέου παγανισμού βάσει του μύθου της Δήμητρας και της Περσεφόνης και των Ελευσίνιων Μυστηρίων με τελικό στόχο την «αειφορία», την εσχάτως μαγική και πολυδιαφημισμένη «δικαιη ανάπτυξη», η οποία θα έρθει μέσω του –τι πρωτότυπο!– τουριστικού ρεύματος. Όλες αυτές οι στρεβλωμένες αντιλήψεις, βεβαίως, πρέπει να είναι βάσει των δεσμών των πολιτισμικών μνημονίων που συνάπτει η αρμόδια επιτροπή εμπειρογνομόνων, η οποία υπάγεται απευθείας στην Κομισιόν, τα οποία επιβάλλουν την ανάδειξη και προώθηση της ενιαίας ευρωπαϊκής πολιτιστικής ιδέας και της ανάδειξης των κοινών χαρακτηριστικών των ευρωπαϊκών λαών: την προβολή και αφομοίωση, δηλαδή, μιας επίπλαστης δήθεν «ευρωπαϊκής ταυτότητας», η οποία δεν είναι τίποτε παραπάνω από το μανδύα επιβολής της πολιτιστικής ομογενοποίησης.

σης που επιβάλλουν οι υπερεθνικοί οργανισμοί και τα μονοπώλια και η εμπέδωση τελικά μιας μαζικής κουλτούρας άμεσα διασυνδεδεμένης και από παντού εξαρτημένης από την ευρωενωσιακή κουλτούρα. Όλα αυτά όχι απλώς τα προσπερνάει ελαφρά τη καρδία όλο το κυβερνητικό σύμπλεγμα εξουσίας, αλλά αγωνίζεται να τα επιβάλει και η αλήθεια είναι πως η αντίσταση που συναντά είναι μόνο σε οικονομοτεχνικό και σε κανένα άλλο επίπεδο. Άλλωστε, μόνο μια τέτοια βαθιά αντιλαϊκή και αντεργατική πολιτική λογική θα ανέθετε σε ανώνυμη εταιρεία τη διαχείριση συνολικώς του παραγόμενου «πολιτιστικού προϊόντος», στην οποία μάλιστα ο δήμος θα έχει τη... μειοψηφία στο ΔΣ! Μόνο μια πλήρως υποταγμένη στο κεφάλαιο λογική μπορεί να διοργανώνει φιέστες της Περιφέρειας με την απαραίτητη συνοδεία λίγης Αντιγόνης του Σοφοκλή και να κρέμεται από τα χείλη του Κινέζου πρέσβη ο οποίος κι αυτός του λόγους στήριξε την υποψηφιότητα της Ελευσίνας με δημόσια ομιλία στα Αισχύλεια του καλοκαιριού του 2016. Ήταν στα τέλη Αυγούστου, όταν παρουσιάστηκε υπό τη μορφή όπερας από την πόλη Χάνγκτζου ο *Βασιλιάς Ληρ* του Σαίξπηρ (Shakespeare) και όπου ο δήμος, για να ανταποδώσει τα κολακευτικά λόγια του Κινέζου πρεσβευτή, πρόβαλε βίντεο για τη σύνοδο των 20 ισχυρότερων οικονομίων του πλανήτη η οποία πραγματοποιήθηκε στις 4 και 5 Σεπτεμβρίου στην Χάνγκτζου η οποία όλως τυχαίως είναι και η γενέτειρα του πρέσβη! Προφανώς, όλα αυτά εντάσσονται στο πλαίσιο της «εκδίκησης της εργατιάς» που προπαγανδίζουν τα κυβερνητικά τσιράκια και οι αυλοκόλακες. Όλοι αυτοί που αγνοούν τα πραγματικά προβλήματα του Θριασίου Πεδίου και της Ελευσίνας, η όποια μαστίζεται από τη δυσθεώρητη ανεργία η οποία υπερβαίνει το 30%, υποφέρει από την αποβιομηχάνιση και το μαρασμό, μαστίζεται από την υπερβολική περιβαλλοντική ρύπανση, το ρατσισμό, την έλλειψη υποδομών και μια σειρά προβλημάτων με άμεση επίπτωση στη ζωή των κατοίκων και της

εργατικής τάξης, τα οποία φυσικά δεν διορθώνονται και δεν λύνονται, ακόμη και αν πραγματοποιηθούν τα απαραίτητα έργα, τα οποία αναμένεται να γίνουν για την πολιτιστική πρωτεύουσα.

Σκοπίμως δεν αναφερθήκαμε σε αυτό το σημείωμα στα οικονομοτεχνικά στοιχεία αυτής της υπόθεσης. Σε ό,τι αφορά τα διάφορα «πάρτυ» που έχουν στηθεί γύρω από το θεσμό επιγραμματικά αναφέρουμε πως ακόμη δεν έχουν ξεκαθαρίσει τα όργια ρεμούλας στις προηγούμενες ελληνικές πολιτιστικές πρωτεύουσες με αποκορύφωμα, φυσικά, το φεστίβαλ που είχε στηθεί γύρω από τη «Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα» του 1997. Μια αναδρομή στα ρεπορτάζ και τα πρωτοσέλιδα του Τύπου από το 1993 ως το 2012, κατά κύριο λόγο, αρκεί για να βγάλει κανείς τα δικά του συμπεράσματα. Το σημαντικό ζήτημα είναι η προσπάθεια ιδεολογικής καθυστάτησης των λαών και των εργατικών τάξεων στο άρμα του ευρωενωσιακού μονόδρομου. Σε αυτή την κατεύθυνση κανένα όπλο δεν μένει αναξιοποίητο όπως η ιδέα της ευρωπαϊκής πολιτιστικής πρωτεύουσας. Ίσως με μεγαλύτερη αφέλεια και συναισθηματισμό η ιδέα προωθήθηκε από την τότε Ελληνίδα υπουργό Πολιτισμού Μελίνα Μερκούρη και επικυρώθηκε στο Συμβούλιο Υπουργών Πολιτισμού της τότε ΕΟΚ τον Ιούνιο του 1985 και ανέδειξε ως πρώτη πρωτεύουσα την Αθήνα. Για το 2021 η Ελευσίνα θα έχει ως «συμπαράστατες» δύο ακόμη ευρωπαϊκές πολιτιστικές πόλεις: το Νόβισαντ και την Τιμισοάρα. Η συγκυρία ίσως αποδείξει πως είναι επίφοβο να κλαπεί η δόξα της «πολιτιστικής εργατούπολης» από το λίκνο των εξεγέρσεων κατά των καταπιεστικών εκμεταλλευτικών καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης το 1989. Η ακραία αντικομμουνιστική προπαγάνδα και η επίσημη πολιτική της ΕΕ στο σημείο αυτό δεν αφήνει και πολλά περιθώρια αισιοδοξίας πως δεν θα υπάρξει η खुδαία εκμετάλλευση της Τιμισοάρα για αυτούς τους σκοπούς, όπως άλλωστε γίνεται τώρα στην Ελλάδα, η खुδαία εκμετάλλευση στο όνομα της εργατικής τάξης. **T**